

ÖZYURDUNDA YABANCI OLMAK*

Demir Özlü - Ferit Edgü
Mektuplaşmaları

*SEL YAYINCILIK / MEKTUP

***SEL YAYINCILIK**

Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş - İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85

<http://www.selyayincilik.com>

E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

SATIŞ - DAĞITIM:

Çatalçeşme Sokak, No: 19, Giriş Kat
Cağaloğlu - İstanbul

E-mail: siparis@selyayincilik.com

Tel. (0212) 522 96 72 Faks: (0212) 516 97 26

***SEL YAYINCILIK: 852**

ISBN 978-975-570-860-7

ÖZYURDUNDA YABANCI OLMAK

Demir Özlü - Ferit Edgü
Mektuplaşmaları

© Demir Özlü / Ferit Edgü, 2017

© Sel Yayıncılık, 2017

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı

Editör: Mısra Gök yıldız

Kapak tasarım ve teknik hazırlık: Gülay Tunç

Birinci Baskı: Nisan, 2017

Baskı ve Cilt: Yayıncılık Matbaası

Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203

Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 11931

Özyurdunda Yabancı Olmak

Demir Özlü - Ferit Edgü
Mektuplaşmaları

ÖNSÖZ GİBİ

Çocuk denecek yaşta iki genç insan! Biri on yedi yaşının içinde, öteki de on sekiz yaşını sürüyor. Ötekinden birkaç ay daha küçük olanı Beyoğlu Lisesi'ne gündüzlü öğrenci olarak devam ediyor. Ötekiyse, Kabataş Lisesi'nde üç yıl yatılı okuduktan sonra, o dönemde dört yıl olan lise öğrenimini sürdürürken gündüzlü olmuş, Gümüşsuyu'nda, penceresinin ötesindeki gazinodan bütün yaz boyunca Rumca şarkıların yükseldiği bir lojmandan, lisede öğrenemediği Fransız dilini biraz ilerletebilmek için İstiklâl Caddesi'nin Taksim alanı ile birleştiği yerde bulunan eski Fransız Büyükelçiliği'nde verilen Alliance'ın kurslarına yazılıyorlar. Bu ilkgençliklerini yaşayan iki genç insan birbirlerini tanımıyorlar.

Kabataş Lisesi'ne gidene, giriş kapısının hemen hemen karşısına asılmış, Konsoloslukun koridorundaki kursa kabul edilenler listesine bakıyor. Listenin son sırasında Ferit Edgü diye bir isim var. Bu soyadın anlamını bilmiyor, soyadı ona çok tuhaf görünüyor.

Bu soyadın anlamını kırk yaşını geçtikten sonra, Stockholm'ün, bir arkadaştan devren alınmış, bir birinci katta otururken, sık sık ziyaret ettiği Fransız Enstitüsü'nde Etienne Benveniste'in temel dilbilim kitabını okurken anlayabiliyor.

Edgü: Çağatayca, “güzel”, “iyi” demek.
Daha kursun ilk gününde, teneffüs verildiğinde Beyoğlu
Liseli ona doğru eğiliyor:

“Sen Kabataşlı mısın?” diye soruyor.

“Evet” diyor o.

“Peki, Behçet Necatigil hocanız mı?”

“Evet.”

“Peki, *Kaynak* dergisinde çıkan şu şiir...”

Hemen arkadaş olduklarını hissediyorlar, bu arkadaşlığın yarım yüzyılı aşan bir zaman parçası boyunca süreceğini bilmeden. Ne yarım yüzyılı, altmış beş yılı aşan bir zaman parçası boyunca. Şeyi de bilmiyorlar? Bunca yıl yaşayacaklarını. Her ikisi de erken yaşta öleceğini zannediyor. Belki bu yüzden elden geldiği kadar çok okuyorlar. Madem edebiyatı sevmişlerdi, kaç yıl olursa olsun bunu yaşamak gerekiyordu.*

Demir Özlü

* *Kitaplık* dergisinin 146. sayısında (Şubat 2011), Ferit Edgü'ye ayrılmış özel bölümde yer alan “Monsieur Edgü au téléphone” yazısının giriş bölümü.

[İstanbul] 30 Ağustos 1962

Sevgili Ferit,

Zeist'tan gönderdiğin kartı aldım, ama oradaki adresini bilmediğim için yazamadım. Belki boğazından ameliyat da oldu, ama şimdi iyisindir sanırım. Karaciğerinin iyi bir tedavi görmesi gerek sanıyorum.

Artık Paris'e dönmüşsündür.

Ben buraya alışamadım daha. Korkunç bir yer, yeniden fakülteye giriyorum, evden pek çıkamıyorum, sokaklar köylü, kasabalı işsizlerle dolu. Gece yaralarına değin, büyük, korkunç bir kalabalık dolaşiyor. Pek çok köylü var ve şehir çok kalabalık. Her yeri büyük erkek kütleleri dolduruyor; gece yarısı sarhoş gruplar halinde dolaşıyorlar. Evde oturup okuyorum, yazmaya çalışıyorum. İki yıl içinde Paris'e gelerek uzun zaman için yerleşme isteğindeyim.

Büyük değişimler var. Her şey karışıklık içinde. Öyle sanıyorum ki, meclisteki partiler dağılma halinde. Buna karşılık yurdun her yanındaki işçilerde büyük bir uyanma var. Sendikalaşma hemen hemen tamamlanıyor, bu sendikalar İşçi Partisi'ne hızla bağlanıyorlar ve çok sert bir mücadele veriyorlar. Hükümet yok gibi. Öyle ki, her şey söyleniyor. Polis de kim bilir kimin ardında olduğundan ortadan silinmiş. Öyle sanıyorum ki, bu gelişme hükümet kararlarıyla kolay kolay durdurulamaz. Bu serbestlik olmasa askeri darbe olur; bu serbestlik olunca da askeri darbenin olmasına imkân yok şimdilik. Bu serbestliğin kaynağı herhalde 22 Şubat'tan geliyor. Serbestlik kısılsa askerler darbe yapar sanıyorum. *Öncü* ve *Vatan* işçi or-

ganı olarak çıkıyor. İşçi Partisi ile ilişki kurdum. Eylül başında fakülteye tayinimden sonra partide çalışacağım, aktif olarak. Parti çok gelişmiş halde. Bu işlerle de uğraşacağım. Çünkü bu oluşan hareket halindeki çevreden başka bütün çevreler geri, kokuşmuş. Bu partiye bağlanmak gerek.

Vedat Bey'le görüştim. Seni sordu. *Bozgun* için yazdığım yazıyı verdim, hemen basacak. Ama bu arada yazın çıktı. Senin vardığın sonuçları, benim yazımda da göreceksin, başka biçimde anlatılmış olarak. Bu konularda yazmaya devam edeceğim.

Burayla uyuşmak çok zor; gelip de kalabileceğini sanmam senin. Duru'yla da Ankara'ya gittiğimde görüşeceğim. Burada gerçekten yaşanmadığını, yalnızca sürünüldüğünü unutma.

Nermi Uygur'un kitabını birkaç güne kadar yolluyorum. Daha başka şeyler de yollayacağım. Nefis bir halk oyunları bayramı seyrettim. Türkiye'de salt bu toplumsal alanda hızlı ve sert devinme var. Başka bir şey yok. Büyük kütle hareketleri olacağına benzer. Asaf'la [Çiyiltepe] ve karısıyla görüştük. Asaf, Atilla Tokatlı'yla tiyatro kuruyormuş. [...]

Gözlerinden operim. Yeşilyurt'a taşınacağım, ama sen gene eski adrese yaz.

D.Ö.

İstanbul, 20 Ekim 1975

Sevgili Demir,

15 Ekim tarihli mektubunu bu sabah aldım ve öğleüstü Çağaloğlu'na geçtiğimde, E Yayınları'na uğradım.

Romanın Cengiz'in elindeymiş; yarın bana gönderecek ya da ben aldıracağım.

Sezer'le görüştüğümde de belirtmiştim, amacım büyük bir yayınevi kurmak değil, hiç değilse ilk aşamada, yalnız boşluğunu gördüğüm bir alanı elimden geldiğince doldurmaya çalışmak.

Bizim kuşağın yazarlarından, birbirinden ne kadar farklı olursa olsun ama gene de çağdaş bir çizgide birleşen yazarların, bugünkü yayın furyası içinde, lâyük olduğu yeri, hattâ imkânları bulamamaları, hepimizin dağınık (yayın olarak dağınık, dergi olarak dağınık) olmasından ileri geliyor bence.

Zira, bugüne kadar yazdığımız dergiler, sanat anlayışı açısından, birbirinden çok değişik görüşlere yer veren bir *pot pourri* havası taşıyor.

Birleştirici unsur, gençlik dönemimizdeki Mavi serüvenini* saymazsak, tek olmak.

O yıllarda asgarî müştereklerimiz azamî noktadaydı.

Belki bir etkinlik kazanmak için, bir okul bile kurabilirdik.

* Adını Attilâ İlhan'ın 1952-56 yılları arasında çıkardığı *Mavi* dergisinden alan, Demir Özlü ve Ferit Edgü'nün de gençlik yıllarında mensup oldukları, toplumsal gerçekliği benimsemiş edebi topluluk. (e.n.)

Neyse, bütün bunlar düne ait.

Yayınlayacağım kitaplar, telif olsun, çeviri olsun, yukarıda da belirttiğim gibi, belli bir çizgiyi izleyecek. Böylece, belki Türk edebiyatı ve düşünce hayatının özellikle şu son yıllarda büyük ihtiyacı olarak görülen yeni bir havanın yaratılmasına yardımcı olur.

Gözlerinden öper, haberlerini beklerim.

F.E.